

Katedra histórie FF KU v Ružomberku (2016 - 2026)

MIROSLAV HUŤKA – MICHAL MARTĚÁK

DOI: <https://doi.org/10.54937/kd.2026.17.Supp.6-20>

Čas zanecháva stopy nielen na ľuďoch, ale aj na inštitúciách. Katedra histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorá vznikla v roku 1996,¹ sa v období rokov 2016 – 2026 dostala do svojho tretieho decénia. Kým v živote človeka je plynutie času spojené s dozrievaním a dospievaním, inštitúcie sa riadia inými zákonitostami a čas na nich zanecháva odlišné stopy. Ich podobu a smerovanie však určujú predovšetkým ľudia a práve prostredníctvom nich sa do ich vývoja premietajú okolnosti a procesy, ktoré nemožno vždy predvídať ani ovplyvniť. História našej katedry je preto výsledkom mnohostranných procesov, ovplyvňovaných pestrosťou ľudského života a vonkajšími okolnosťami. Je však pevne zakotvená v štruktúre Katolíckej univerzity, na jej Filozofickej fakulte, kde vytvára stabilné, konsolidované a tvorivé pracovisko.

Ako bolo vyššie spomenuté, inštitúcie tvoria predovšetkým ľudia a Katedra histórie FF KU v Ružomberku nie je výnimkou. Sú to najmä študenti, ktorí sú našou vizitkou a predstavujú zrkadlo nášho snaženia. Zo študentov je potrebné vyzdvihnúť najmä našich doktorandov, ktorí už v mnohých prípadoch dosiahli pozoruhodné vedecké úspechy a sme na nich patrične hrdí. Naši absolventi tvoria komunitu, ktorá šíri dobré meno pracoviska a celej Katolíckej univerzity. Okrem nich však časť akademickej obce a akúsi „chrbtovú kosť“ tvoria aj pedagogickí pracovníci. Ich úspechy nielen v pedagogickej, ale aj vo vedecko-výskumnej práci tvoria základ fungovania a existencie katedry. Kolektív vytvára atmosféru na pracovisku, ktorá sa premieta nielen do vzdelávacej, ale aj do vedeckej činnosti. Na poli vedy katedra zaznamenala množstvo úspechov, za ktoré treba spomenúť najmä úspešné granty, konferencia, monografie a štúdie, no najmä vedecký časopis *Kultúrne dejiny*, ktorý je našim dôležitým produktom.

Personálne zabezpečenie Katedry histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2026

Počet interných aj externých pracovníkov katedry histórie v období rokov 2016 až 2026 bol pomerne premenlivý. Práve na začiatku tretieho decénia katedra vstúpila do obdobia postupného znižovania počtu interných členov katedry. Dôvody boli najmä ekonomické a súviseli s postupnou zmenou spôsobu financovania univerzitného školstva na Slovensku. Príčiny však boli aj osobné, keď niektorí kolegovia odchádzali za inými výzvami. V roku 2016 mala katedra histórie

¹ 20. výročie katedry. In *Kultúrne dejiny*, 2016, suppl., s. 2; NEMEŠ, Jaroslav (ed.) *Dvadsať rokov Katedry histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku*. Ružomberok : VERBUM – vydavateľstvo KU, 2016, s. 6 – 15.

desať interných členov, no a v roku 2026 ich má už len šesť. Samozrejme, nie je to uspokojivý stav, no finančné možnosti fakulty sú stále napäté. Do budúcnosti však možno perspektívne dúfať v zlepšovanie situácie. Personálne najnáročnejším obdobím pre katedru boli rok 2016 a roky 2022 a 2023, keď sme sa museli vysporiadať so zložitejšou personálnou problematikou a hlavne s problémom garančného zabezpečenia študijných programov.

Rovnako treba pripomenúť, že v období posledného decénia boli dvaja členovia katedry v „službe“ celej fakulty. Doc. Mgr. Marek Babic, PhD. od decembra 2015 do marca 2023 zastával dve funkčné obdobia úrad dekana Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku a v rovnakom období PhDr. Michal Marťák, PhD. podobne dve funkčné obdobia úrad prodekana Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku pre financie a rozvoj, následne úrad prodekana pre vedu a doktorandské štúdium. Pre katedru to bolo obdobie, v ktorom sa musela popasovať s výzvami so zmenšeným počtom pracovníkov.

Žiaľ, niektorí kolegovia nás v tomto treťom desaťročí aj predišli do večnosti a s úctou a vďakou na nich spomíname. V júni 2020 nás navždy opustil Dr. h. c. doc. PhDr. Ivan Chalupecký, jeden zo zakladajúcich členov našej katedry, v marci 2022 náš kolega Mgr. Peter Zmátlo, PhD. a v auguste 2025 ďalší náš kolega doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. Všetci boli dôležitými členmi nášho kolektívu a svojou prácou, radami a názormi formovali nielen našu katedru. Česť ich pamiatke. Napriek týmto stratám a smutným udalostiam sa katedra histórie naďalej snaží rozvíjať pozitívnym smerom a neustále zvyšuje kvalitu vedeckých výstupov a pedagogickej činnosti.

Obdobie posledných desiatich rokov bolo poznačené aj zmenou na mieste vedúceho katedry, ktorým sa v roku 2017 po doc. Mgr. Jaroslavovi Nemešovi, PhD. stal Mgr. Miroslav Huška, PhD., pričom zástupcom vedúceho katedry bol celý čas až do roku 2022 Mgr. Peter Zmátlo, PhD.

Katedra v poslednom období prijala dvoch nových zamestnancov a veríme, že tento trend bude pokračovať aj v nasledujúcom období. Personálne treba posilniť najmä novoveké a najnovšie dejiny, kde by bolo potrebné uvažovať o rozdelení dejín po roku 1918 na dve prednáškové obdobia „do“ a „po“ roku 1945.

Interní členovia Katedry histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2026:

Mgr. Annamária Adamčíková od septembra 2025
doc. Mgr. Marek Babic, PhD. od októbra 1997
Mgr. Ján Golian, PhD. od augusta 2019 do júna 2023
Mgr. Miroslav Huška, PhD. od októbra 2000
prof. PhDr. PaedDr. Pavel Marek, PhD. do decembra 2016
PhDr. Michal Marťák, PhD. od novembra 2009 (externe od októbra 2005)
doc. Mgr. Jaroslav Nemeš, PhD. do júna 2019
Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD. od septembra 2023
doc. PhDr. Peter Olexák, PhD. od septembra 2005
prof. PhDr. David Papajík, PhD. do augusta 2023
doc. Mgr. Peter Šoltés, PhD. do februára 2016
doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. do júna 2019 (†)
Mgr. Peter Zmátlo, PhD. do marca 2022 (†)

Externí spolupracovníci Katedry histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2026:

Mgr. Tomáš Godiš, PhD. od októbra 2009

Mgr. Ján Golian, PhD. od septembra 2014

Mgr. et Mgr. Pavol Gabriel Hunčaga, PhD. do júna 2021

Mgr. Rastislav Molda od 2017 do júna 2020

Mgr. Kristína Oravcová od septembra 2020 do júna 2023

PhDr. Marián Soják, PhD. od januára 2017

PhDr. Vítazoslav Struhár do decembra 2016

doc. Mgr. Peter Šoltés, PhD. do júna 2020

Mgr. Viliam Vaš od februára 2020

doc. Mgr. Eugen Zelenák, PhD. od februára 2010

PaedDr. Jozef Zentko, PhD. od októbra 2008

prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD. od septembra 2007

Vedecké úspechy členov Katedry histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2026

Jednou z hlavných úloh pracovníkov katedry je rozvíjanie historickej vedy. Katedra histórie FF KU v Ružomberku sa môže pochváliť množstvom vedeckých úspechov. Aj napriek pomerne skromnému počtu pracovníkov členovia katedry dosahujú pozoruhodné úspechy, čoho dôkazom sú úspešné granty na národnej aj medzinárodnej úrovni, členstvo vo vedeckých radách rôznych inštitúcií, vystúpenia na konferenciách a prednáškach, vedecké mobility alebo ocenenia práce rôznymi inštitúciami a iné.

V uplynulom období sme sa podieľali na niekoľkých vedeckých výstupoch medzinárodnej úrovne, ako boli napr. konferencie spojené s našim časopisom *Kultúrne dejiny*. Veľmi pekným podujatím bolo tiež stretnutie študentov našej fakulty a členov Výboru SHS pri HÚ SAV, ktoré sa konalo na fakulte 15. marca 2017. Okrem výboru SHS sa na tomto stretnutí zúčastnili ako prednášajúci Míriam Hlavačková, Ján Lukačka, Peter Bystrický a Viliam Kratochvíl. Treba taktiež spomenúť podujatie pri príležitosti 110. výročia černovskej tragédie, na ktorom napr. vystúpil Roman Holec, Róbert Letz a iní. Zorganizovaných podujatí bolo veľké množstvo a zoznam tých najdôležitejších je súčasťou tejto kapitoly.

Spomenúť treba taktiež, že katedra sa pravidelne podieľa na organizovaní konferencie doktorandov, ktorá sa spravidla koná na konci kalendárneho roka. Vystupujú na nej doktorandi z Filozofickej fakulty, ale aj z iných fakúlt nielen Katolíckej univerzity v Ružomberku, ale aj študenti z univerzít zo Slovenska, z Poľska a podobne. Z týchto konferencií veľmi často vychádza aj zborník príspevkov s názvom *Aktuálne otázky výskumu humanitných vied*, kde členovia katedry recenzujú historické príspevky. Od roku 2024 je toto podujatie známe pod názvom Medzinárodná interdisciplinárna doktorandská konferencia DOKOR a príspevky sú súčasťou recenzovaného zborníka.

Veľmi úspešným projektom katedry je aj prednáškový cyklus našich úspešných absolventov najmä doktorandského štúdia, ktorý katedra pravidelne organizuje dvakrát za semester. Takéto podujatia sú veľmi dôležité pre motiváciu našich študentov zlepšovať sa, no rovnako aj pre spätnú väzbu, ktorá je veľmi cenná najmä pre náš pedagógov.

Velkým úspěchom členov katedry v tomto období boli aj úspešné habilitačné konania, ktoré sa uskutočnili v roku 2017. Bolo to habilitačné konanie PhDr. Petra Olexáka, PhD., ktoré sa uskutočnilo 6. marca 2017 na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove a habilitačné konanie Mgr. Mareka Babica, PhD., ktoré sa konalo 27. apríla 2017 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Všetci sme sa úspechu našich kolegov potešili.

Členovia katedry boli úspešní aj v mnohých zahraničných, ale aj domácich grantoch, pričom treba vyzdvihnúť veľmi dobrú spoluprácu Katolíckej univerzity v Ružomberku s Nanovic Institute, Notre Dame University (USA). Zoznam tých najdôležitejších projektov je obsiahnutý na konci tejto kapitoly.

Niekoľko štatistických čísel: členovia katedry v období rokov 2016 – 2025 vystúpili na 141 vedeckých podujatiach (konferenciách, kolokviách a workshopoch), z toho 55 bolo zahraničných. Na katedre histórie bolo usporiadaných 29 hosťovských prednášok, z toho bolo desať zahraničných, a podarilo sa nám zorganizovať alebo spoluorganizovať 26 vedeckých podujatí väčšinou s medzinárodnou účasťou.

Treba však pripomenúť, že v marci 2020 vypukla pandémia Covid-19, čo sa negatívne odrazilo aj vo vedeckej činnosti na katedre. Z dôvodu karantény sme boli nútení zrušiť alebo odložiť plánované podujatia, ako napr. plánovanú konferenciu Nesvoboda, despoce a totalitarismus v kultúre a v kultúrnych dejinách, ktorú sme boli nútení presunúť na rok 2021, nerealizovali sa exkurzie a podobne.

Mnohí členovia katedry získali aj veľmi pekné ocenenia za svoju prácu. Napr. pri príležitosti sviatku Dňa učiteľov v roku 2023 získal ocenenie primátora mesta Ružomberok JUDr. Ľubomíra Kubáňa Pamätný list za vynikajúce výsledky v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu Mgr. Miroslav Hučka, PhD. a v roku 2024 rovnaké ocenenie doc. Mgr. Marek Babic, PhD. Ďalej Cenou dekana FF KU v Ružomberku za vynikajúcu pedagogickú činnosť bol v roku 2018 ocenený PhDr. Marián Soják, PhD., ďalej v roku 2023 doc. PhDr. Peter Olexák, PhD., v roku 2024 Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD. a napokon v roku 2025 PhDr. Michal Marták, PhD.

Na záver je potrebné spomenúť aj časopis Kultúrne dejiny, na ktorom pracuje naša katedra už od roku 2010 a vychádza pravidelne trikrát do roka. Práca na tomto projekte je veľmi náročná a redaktorom odčerpáva veľké množstvo ich tvorivej energie, a preto im patrí naša veľká vďaka. Z redakcie je potrebné spomenúť najmä: doc. Mgr. Jaroslava Nemeša, PhD., Mgr. Petra Zmátla, PhD., prof. PhDr. Davida Papajka, PhD., Mgr. Jána Goliana, PhD., PhDr. Michala Martáka, PhD. a najnovšie doc. PhDr. Petra Olexáka, PhD., Mgr. Annamáriu Adamčíkovú, ktorí svojou prácou asi najviac prispeli k rozvoju tohto projektu. Časopis si našiel veľké množstvo čitateľov a ešte väčšie množstvo prispievateľov, je evidovaný v prestížnych databázach, ako napr. ERIH Plus alebo Scopus. Naším cieľom je však jeho evidovanie v databáze Web of Science a veríme, že sa tento cieľ v krátkom čase podarí naplniť.

Organizácia a spoluorganizácia vedeckých podujatí v rokoch 2016 – 2025

Názov: Černovská tragédia. Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti 110. výročia černovských udalostí

Typ: vedecká konferencia pri príležitosti 110 výročia Černovskej tragédie

Zodpovedný organizátor: Mgr. Peter Zmátlo, PhD. (Katedra histórie FF KU v Ružomberku)

Spoluorganizátor: Mesto Ružomberok

Dátum: 27. októbra 2017

Miesto: Ružomberok, Kultúrny dom A. Hlinku (kinosála)

Názov: Stav a perspektívy výskumu kultúrnych dejín v strednej Európe

Typ: Medzinárodný odborný seminár (zúčastnilo sa ho sedemnást prihlásených odborníkov zo SR, ČR, Poľska a Maďarska a ďalší jedenásti hostia)

Zodpovední organizátori: doc. Mgr. Jaroslav Nemeš, PhD. a Mgr. Peter Zmátlo, PhD.

Spoluorganizátor: Katedra histórie FF KU, Spolok historikov v Ružomberku, redakcia časopisu Kultúrne dejiny, Slovenská historická spoločnosť pri SAV a Historický ústav SAV v Bratislave

Dátum: 7. až 8. septembra 2017

Miesto: FF KU v Ružomberku Katedra histórie

Názov podujatia: Spolky – 100 let (1861 – 1961)

Typ podujatia: vedecká konferencia

Zodpovedný organizátor: doc. Dr. Ing. Václav Liška

Organizátor: Katedra spoločenských vied, Fakulta stavební, ČVUT v Praze a Katedra histórie Filozofickej fakulty KU v Ružomberku

Dátum: 6. – 7. septembra 2018

Miesto: Katedra spoločenských vied, Fakulta stavební, ČVUT v Praze, (6. septembra) a Národný památník na Vítkově (7. septembra 2018)

Názov podujatia: Spiš a rok 1918

Typ podujatia: vedecká konferencia

Zodpovedný organizátor: Mgr. Peter Zmátlo, PhD. (poverený výborom Spišského dejepisného spolku v Levoči)

Dátum: 24. novembra 2018

Miesto: Veľký župný dom, Levoča

Názov podujatia: 700. výročia udelenia mestských privilégií Ružomberku

Typ podujatia: vedecký seminár

Zodpovedný organizátor: Mgr. Miroslav Huťka, PhD.

Dátum: 7. novembra 2018

Miesto: Filozofickej fakulty KU v Ružomberku

Názov podujatia: Nové trendy vo výskume dejín antiky

Typ podujatia: medzinárodná vedecká konferencia

Zodpovedný organizátor: doc. Mgr. Marek Babic, PhD.

Dátum: 26. – 27. júna 2019

Miesto: Filozofickej fakulty KU v Ružomberku

Názov podujatia: Florián Tománek – kňaz, politik, publicista

Typ podujatia: Konferencia v rámci riešenia projektu VEGA 1/0035/17 Florián Tománek – kňaz, politik, publicista

Zodpovedný organizátor: doc. PhDr. Peter Olexák, PhD.

Dátum: 26. septembra 2019
Miesto: Filozofickej fakulty KU v Ružomberku

Názov podujatia: Kult v dejinách
Typ podujatia: medzinárodná vedecká konferencia
Zodpovedný organizátor: Mgr. Peter Zmátlo, PhD.
Dátum: 11. – 12. novembra 2019
Miesto: Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
Organizátor: Katedra histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku a Česká spoločnosť pro slavistickú, balkanistickú a byzantologickú studia, z. s.

Názov podujatia: Vendelín Jankovič – jezuitský kňaz, misionár a mučeník za jednotu kresťanov
Typ podujatia: vedecká konferencia
Zodpovedný organizátor: prof. ThDr. RNDr. Ladislav Csontos SJ, PhD. a Mgr. Mária Papčová
Spoluorganizátor: Katedra histórie FF KU v Ružomberku, Mgr. Peter Zmátlo, PhD.
Dátum: 15. októbra 2021
Miesto: Univerzitná knižnica KU v Ružomberku

Názov podujatia: Nesvoboda, despoce a totalitarismus v kultúre a v kultúrnych dejinách
Typ podujatia: medzinárodná vedecká konferencia
Zodpovedný organizátor: Česká spoločnosť pro slavistickú, balkanistickú a byzantologickú studia, Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, Historický ústav AV ČR, Slovanský ústav AV ČR, Historický ústav Filozofickej fakulty Masarykovi univerzity, Ústav východoevropských štúdií FF Univerzity Karlovi a Sdružení moravských pracovišť AV ČR.
Dátum: 20. – 22. októbra 2021
Miesto: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Česká republika

Názov podujatia: Epidémie v dlhom 19. storočí
Typ podujatia: Workshop
Zodpovedný organizátor: Katedra histórie FF KU v Ružomberku, Mgr. Ján Golian, PhD.
Dátum: 21. november 2022
Miesto: Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Názov podujatia: V šľapajach svätého Františka z Assisi
Typ podujatia: medzinárodná vedecká konferencia
Zodpovedný organizátor: Ústav pamäti národa a Františkánska rodina na Slovensku; Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
Dátum: 20. novembra 2023
Miesto: Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Názov podujatia: Podujatia pri príležitosti 180. výročia narodenia Štefana Mišíka
Typ podujatia: workshop študentov gymnázií.

Zodpovedný organizátor: Miestny odbor Matice Slovenskej Spišská Nová Ves, Cirkevné gymnázium Štefana Mišíka v Spišskej Novej Vsi (odborná garancia, lektor: Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD.)
Dátum konania: 1. decembra 2023
Miesto: Spišská Nová Ves

*Účasť členov katedry histórie v medzinárodných projektoch
(riešiteľ/hlavný riešiteľ) v rokoch 2016 – 2025*

Pavel Marek
Názov projektu: Biskup Gorazd – teolog, organizátor, človek
Názov grantovej schémy: Grantová agentura České republiky (GAČR) č. 16-01723S
Trvanie: 2016-2019
Hlavný riešiteľ: Prof. PhDr. Pavel Marek, PhD.

Peter Olexák, Marek Babic
Názov projektu: Reception and reflection of values of Antiquity in the Christian culture of the West.
Názov inštitúcie: Outreach Platform for CEE Research Network on Christian Culture, ID# 443.20132320
Doba trvania: 2013-2017
Hlavný riešiteľ: Mgr. Pavol Labuda, PhD.

Marek Babic
Názov inštitúcie: CLAYSS (Centro Latinamericano de aprendizaje y servicio solidario)
Názov projektu: Service-Learning Capacity Building Program for Higher Education,
Doba trvania: 2016 – 2017
Spoluriešiteľ: Mgr. Marek Babic, PhD.

David Papajík
Názov projektu: Albert ze Šternberka. Magdeburský arcibiskup, schwerinský a litomyšľský biskup, duchovní, diplomat, zakladatel a mecenáš č. FPVC2017/13
Názov inštitúcie: Fond na podporu vědecké činnosti FF UP v Olomouci,
Doba trvania: 2017-2021
Hlavný riešiteľ: prof. PhDr. David Papajík, PhD.

David Papajík
Názov projektu: Akademické dějiny Šternberka č. SPP90210291
Názov inštitúcie: Univerzita Palackého v Olomouci a město Šternberk
Doba riešenia: 2017-2021,
Hlavný riešiteľ: prof. PhDr. David Papajík, PhD.

David Papajík
Názov projektu: Rodové strategie české a moravské šlechty ve 14.-15. století
Názov inštitúcie: Fond na podporu vědecké . činnosti FF UP v Olomouci,
Doba trvania: 2016-2018

Spoluriešiteľ: prof. PhDr. David Papajík, PhD.

David Papajík

Názov projektu: Majetkové stratégie šľachty na Moravě ve 14. a 15. století

Názov inštitúcie: SGS FF UP v Olomouci

Číslo projektu: IGA_FF_2019_004

Doba riešenia: 2019-2021

Spoluriešiteľ: prof. PhDr. David Papajík, PhD.

Marek Babic

Názov projektu: The Contribution of 'Peripheries Research' to European Studies.

Názov inštitúcie: Nanovic Institute, Notre Dame University, USA,

Doba riešenia: 2023-2025

Hlavný riešiteľ: doc. Mgr. Marek Babic, PhD.

Ján Golian

Názov projektu: Peripheries Research“ to European Studies (2022 – 2023).

Názov inštitúcie: Nanovic Institute, Notre Dame University, USA,

Doba riešenia: 2023-2025

Hlavný riešiteľ: Prof. Clemens Sedmak, Ph.D.

Ján Golian

Názov projektu: The Great Leap project. Multidisciplinary approaches to health inequalities, 1800-2022

Názov inštitúcie: COST

Doba riešenia: 2023-2026

Hlavný riešiteľ: Prof. Angélique Janssens

Peter Olexák

Názov projektu: Resilience and Recovery

Názov inštitúcie: Nanovic Institute, Notre Dame University, USA,

Číslo projektu: n. 40779675

Doba riešenia: 2023-2024

Hlavný riešiteľ: Mgr. Samuel Štefan Mahút, PhD.

Miroslav Hučka

Názov projektu: The Resilience of Mendicant Orders to the Ottomans in 15th and 16th Century in Hungary

Názov inštitúcie: Nanovic Institute, Notre Dame University, USA,

Doba riešenia projektu 2025-2026

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Miroslav Hučka, PhD.

Michal Marták

Názov projektu: Social polarization in Slovakia: an in-depth examination of three key aspects (religion, minorities, historical memory)

Názov inštitúcie: Nanovic Institute, Notre Dame University, USA,

Doba riešenia projektu 2025-2026

Zodpovedný riešiteľ: prof. Mgr. Terézia Rončáková, PhD.

Účasť členov katedry histórie v domácich projektoch

APVV

Vladimír Olejník

Názov inštitúcie: APVV

Názov projektu: Úloha slovenčiny v Uhorsku v ranom novoveku

Číslo projektu: APVV-20-0598

Doba riešenia: 2021-2024

Hlavný riešiteľ: prof. Martin Homza, Dr.

VEGA

Michal Marťák, Peter Zmátlo

Názov projektu: Martin Mičura – politik a právnik

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0514/15

Trvanie: 2015 – 2017

Zodpovedný riešiteľ: PhDr. Michal Marťák, PhD.

Peter Olexák, Peter Zmátlo

Názov projektu: Florián Tománek – kňaz, politik, publicista

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0035/17

Trvanie: 2017 – 2019

Zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Peter Olexák, PhD.

Jaroslav Nemeš

Názov projektu: Založenie Uhorskej kaplnky v Cáchach kráľom Ľudovítom I. (1360)

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0287/17

Trvanie: 2017 – 2019

Zodpovedný riešiteľ: doc. Mgr. Jaroslav Nemeš, PhD.

Miroslav Huťka, David Papajík, Gabriel Hunčaga

Názov projektu: Žobravé rehole a stredoveké mestá

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0482/19

Trvanie: 2019 – 2021

Zodpovedný riešiteľ: doc. Mgr. Miroslav Huťka, PhD.

Michal Marťák, Ján Golian, Peter Zmátlo

Názov projektu: Karol Anton Medvecký – kňaz a politik

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0677/19

Trvanie: 2019 – 2021

Zodpovedný riešiteľ: PhDr. Michal Marťák, PhD.

Peter Olexák, Michal Marťák

Názov projektu: Andrej Cvinček – kňaz a politik

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0345/20

Trvanie: 2020 – 2022

Zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Peter Olexák, PhD.

Ján Golian

Názov projektu: Epidémie a protiepidemiologické opatrenia na území Slovenska v dlhom 19. storočí

Názov grantovej schémy: VEGA č. 1/0397/21

Trvanie: 2021 – 2024

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Ján Golian, PhD.

KEGA

Marek Babic

Názov projektu: Inovatívne učebné pomôcky pre pripravované medziodborové štúdium „história - klasické jazyky“. Diseminácia didakticko-propagačných výstupov o civilizácii antického Ríma v širšom kultúrnom kontexte

Názov grantovej schémy: KEGA 008UK-4/2018

Trvanie: 2018 – 2020

Zodpovedný riešiteľ: doc. Mgr. Marek Babic, PhD.

Vladimír Olejník

Názov projektu: E-learning ako inovatívna forma univerzitného a celoživotného vzdelávania v odbore slovenské dejiny č. II

Názov grantovej schémy KEGA 027UK-4/2022

Trvanie: 2022-2024

Zodpovedný riešiteľ: prof. PhDr. Martin Homza, PhD.

Marek Babic, Miroslav Huška, Vladimír Olejník,

Názov projektu: Tvorba podcastovej relácie o dejinách a kultúre neskoršej antiky

Názov grantovej schémy KEGA č. 005KU-4/2023

Trvanie: 2023-2025

Zodpovedný riešiteľ: doc. Mgr. Marek Babic, PhD.

Vzdelávanie na Katedre histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2026

Dôležitou náplňou práce katedry je aj pedagogická činnosť. Študenti, ktorí sa hlásia na štúdium na Katedru histórie FF KU v Ružomberku, sú zapájaní do činnosti celého pracoviska. Spolu s pedagógmi vytvárajú pozitívne prostredie a atmosféru, ktorá rozvíja tvorivú a pedagogickú činnosť. Počty študentov, ktorí sa hlásia na študijné programy ponúkané katedrou histórie, rovnako prekonal v predchádzajúcom období pomerne dramatický vývoj. Veľmi intenzívne obdobie sa skončilo v rokoch 2013 – 2014, keď sme zaznamenali pomerne dramatický prepád záujmu o štúdium na celej fakulte. Po krátkom období stagnácie prišlo obdobie postupného nárastu záujmu o štúdium, ktoré sa začalo v tzv. postcovidovom období. V súčasnosti je záujem o štúdium pomerne pozitívny a do prvého ročníka bakalárskeho štúdia sa hlási približne štyridsať študentov na všetky študijné programy a kombinácie.

Vzdelávacia činnosť je kauzálna závislá na študijných programoch. Katedra histórie FF KU v Ružomberku poskytuje ku koncu roka 2025 trinásť študijných programov vo všetkých troch stupňoch štúdia. Tradične najväčší záujem je o študijný odbor učiteľstvo histórie v kombinácii, za ktorým nasleduje jednodoboro-

vá história. Práve v roku 2025 sa nám podarilo akreditovať študijný program učiteľstva človek a spoločnosť v bakalárskom aj v magisterskom stupni. Zároveň pripravujeme akreditáciu študijného programu jednodoborová história a žurnalistika a rozširujúce štúdium učiteľstva človek a spoločnosť, čím chceme ešte viac zatraktívniť štúdium na našej katedre.

So študijnými programami veľmi úzko súvisí proces akreditácie. Je to slovo, ktoré v akademickom prostredí všeobecne vyvoláva „alergické“ reakcie. Za tridsať rokov existencie katedry sme akreditáciu zvládli mnohokrát, no posledné roky sú obdobím, keď sa tento proces (alebo proces reakreditácie, zosúladovania a podobne) opakuje skoro s dvojročnou periodicitou.

V roku 2015 sa ukončila komplexná akreditácia vysokých škôl v SR pod gesciou tzv. Akreditačnej komisie. Následne v roku 2018 MŠVVaŠ SR zriadila Akreditačnú agentúru pre vysoké školy (ďalej SAAVŠ), ktorá rozbehla tzv. zosúladovanie študijných programov so štandardmi pre študijné programy, ktoré sa muselo ukončiť do 31. augusta 2022. Následne do konca roku 2022 musel celá KU v Ružomberku podať žiadosť na SAAVŠ o posúdenie súladu vnútorného systému zabezpečovania kvality podľa §24 zákona č. 269/2018 Z. z. Na základe tejto žiadosti univerzitu navštívila pracovná skupina SAAVŠ, ktorá 6. decembra 2023 zavítala aj na našu fakultu a prebehlo naozaj podrobné skúmanie procesov aj s „hlbkovým“ rozhovorom s garantmi a študentmi na histórii. Tieto procesy sa skončili 11. apríla 2024, keď SAAVŠ vydala rozhodnutie, že Katolícka univerzita v Ružomberku je oprávnená vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v určených študijných odboroch a stupňoch, medzi ktorými bol aj odbor 15. historické vedy. Súladný systém umožnil, aby rektor univerzity už v roku 2019 schválil katedre akreditáciu nového študijného programu rozširujúceho štúdia učiteľskej histórie a v roku 2025 opäť rektor KU schválil akreditáciu študijného programu učiteľstva človek a spoločnosť, ktorý vznikol v súvislosti s kurikulárnou reformou základného školstva v SR. Za úspech v tomto zložitom a administratívne veľmi náročnom procese je potrebné poďakovať všetkým kolegom a najmä vedeniu našej fakulty.

Opäť niekoľko štatistických údajov: na Katedre histórie FF KU v Ružomberku bolo od roku 2016 do roku 2025 v bakalárskom stupni štúdia obhájenej spolu 56 záverečných prác, z toho jednodoborových bakalárskych prác bolo 19. V magisterskom stupni bolo obhájenej 51 záverečných prác, z toho jednodoborových diplomových prác bolo 24. Rozširujúce štúdium úspešne ukončilo obhajobou záverečných prác 45 študentov. V doktorandskom stupni bolo úspešne obhájenej 11 doktorandských prác.

Šikovnosť našich študentov bola potvrdená aj viacerými oceneniami. Napríklad v decembri 2021 Mesto Ružomberok ocenilo študentku Katedry histórie FF KU Bc. Annamáriu Adamčíkovú za mimoriadne výsledky a aktivitu za predchádzajúci akademický rok. Cenou dekana FF KU v Ružomberku bol napr. v roku 2022 ocenený študent katedry histórie Bc. Martin Junek a ďalší. Mnohí naši študenti zároveň pôsobia v samosprávnych orgánoch univerzity, ako napr. v Akademickom senáte Katolíckej univerzity alebo v disciplinárnej komisii fakulty a podobne.

Netreba zabúdať na to, že katedra v rámci svojho štandardného študijného programu ponúka aj dve exkurzie, z toho jednu v bakalárskom a jednu v magisterskom stupni. Okrem poznávania pri nich ide aj o teambuilding. Čo to kon-

krétne znamená, vedia len účastníci týchto akcií. Žiaľ, v roku 2020 v dôsledku pandémie Covid—19 sme museli exkurziu na krátky čas zrušiť a boli obnovené až v roku 2023. Ich zoznam je súčasťou tejto kapitoly. Študenti našej katedry pravidelne organizujú rôzne spoločenské akcie, medzi ktoré je možné spomenúť napr. katedrovce, súkromné exkurzie a podobne.

Študijné programy realizované na Katedre histórie FF KU v Ružomberku v roku 2026

Bakalárske študijné programy (Bc.)

História jednodborová

História medziodborová (Anglistika a amerikanistika)

História medziodborová (Filozofia)

Učiteľstvo histórie v kombinácii

Magisterské študijné programy (Mgr.)

História jednodborová

História medziodborová (Anglistika a amerikanistika)

História medziodborová (Filozofia)

Učiteľstvo histórie v kombinácii

Učiteľstvo histórie – Rozširujúce štúdium

Študijné programy spájajúce prvý a druhý stupeň (Mgr.)

Učiteľstvo vzdelávacej oblasti človek a spoločnosť

Doktorandské štúdium (PhD.)

História (interné štúdium)

História (externé štúdium)

Obhájené dizertačné práce na Katedre histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2025

1.	Meno	Názov	Miesto narodenia	Dátum obhajoby
2.	Mgr. Pavol Lukáč	Slovenská iredenta v zahraničí a jej publikačné aktivity v medzivojnovom období (1918 - 1938)	Bardejov	24. augusta 2017
3.	Mgr. Lukáš Tkáč	Vývoj majetkových pomerov v Liptove a na Orave v 14. – 16. storočí	Dolný Kubín	24. augusta 2017
4.	Mgr. Matej Maruniak	Osobnosť Jana Šrámka v tlači HSLS v rokoch 1918 - 1945	Banská Bystrica	23. augusta 2018
5.	Mgr. Monika Tatáriková	Rola Jána Jiskru z Brandýsa v uhorskej politike v polovici 15. storočia	Banská Bystrica	23. augusta 2018
6.	Mgr. Peter Baláž	Genéza stredovekého Nitrianska	Nová Baňa	26. augusta 2020
7.	Mgr. Tomáš Pastucha	Úloha Jána Huňadyho v uhorskej politike polovice 15. storočia	Ružomberok	24. augusta 2022
8.	Mgr. Patrik Griger	Spišská kapitula a jej kanonici v čase národného obrozenia (1780 – 1848)	Ružomberok	23. augusta 2023

9.	Mgr. Stanislav Žlnay	Pôsobenie biskupa Pavla Jantauscha pri budovaní a riadení Apoštolskej administratúry v Trnave (1922 - 1947)	Želiezovce	22. augusta 2024
10.	Mgr. Matej Tarka	Slovenskí legionári v Rusku 1914 – 1920	Čadca	22. augusta 2024
11.	Mgr. Samuel Červeňanský	Moderné historické interpretácie konca rímskej antiky v strednom Podunajsku	Myjava	26. augusta 2024
12.	Mgr. Katarína Jančová	Dobový obraz spoločnosti v zrkadle protestantských smútočných tlačí na území Slovenska (1700-1850)	Ružomberok	19. augusta 2025

Rigorózne práce obhájené na Katedre histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016-2025

1.	Meno	Názov	Miesto narodenia	Dátum obhajoby
2.	Mgr. Andrea Tichá	Obraz verejno-politického života v meste Brezno nad Hronom a jeho okolí v 30. rokoch 20. storočia	Brezno	23. augusta 2019
3.	Mgr. Andrej Janoták	Bitka o Gallipoli: Vylodenie v Zátok Anzac vo svedectvách austrálskych a novozélandských vojakov	Dolný Kubín	26.08.2020
4.	Mgr. Ondrej Šály	Cirkevné a hospodárske dejiny obce Trníc v ranom novoveku	Nitra	25.08.2021
5.	Mgr. Albert Komárek	Omezování činnosti římskokatolické církve ve vybraných regionech královéhradecké diecéze v 50. letech 20. století ve světle hlášení církevních tajemníků	Hradec Králové	01.06.2022
6.	Mgr. Jana Hadryová	140 rokov Základnej školy sv. Vincenta v Ružomberku	Krompachy	18.08.2025

Exkurzie zorganizované Katedrou histórie FF KU v Ružomberku v rokoch 2016 – 2025

2017

Praha

Organizátor: Michal Marťák, Miroslav Huťka

Konanie: 22. – 26. apríla 2017

Program: Vyšehrad, Sprevádzanie po meste, Muzeum Karlova mostu, Valdštejnský palác, Petřín, Strahov, Pražský hrad, Břevnov, Vítkov, Národní památník hrdinů heydrichiady.

2018

Stredoslovenské banské mestá

Organizátor: Miroslav Huťka, Michal Marťák

Konaie: 23. – 26. apríla 2018

Program: Zvolen (zámok, Pustý hrad), Banská Štiavnica (sprevádzanie, Kammerhof, Starý Nový zámok), Kremnica (Kremnický zámok, Múzeum mincí a medailí,

Kremnická mincovňa), Banská Bystrica (sprevádzanie, Matejov dom, Múzeum SNP)

2019

Praha

Organizátor: Michal Marták, Miroslav Huška

Konanie: 9. – 13. mája 2019

Program: Vyšehrad, Sprevádzanie po meste, Muzeum Karlova mostu, Valdštejnský palác, Petřín, Strahov, Pražský hrad, Břevnov, Vítkov, Národní památník hrdinů heydrichiady.

2020

Covid-19, exkurzia zrušená a nahradená jednoduchými tzv. výletmi do histórie, ktoré organizovali študenti katedry v spolupráci s Ružomerským spolkom historikov pri SHS.

2023

Východoslovenské mestá

Organizátor: Ján Golian, Miroslav Huška

Konanie: 17. – 21. apríla 2023

Program: Prešov (sprevádzanie, kostol sv. Mikuláša, katedrálne chrám sv. Jána Krstiteľa), Košice (sprevádzanie, dóm sv. Alžbety, Východoslovenské múzeum) Bardejov (sprevádzanie, kostol sv. Egida, kláštor sv. Jána Krstiteľa, židovské mesto), Veľký Šariš (hrad) a Solivar.

2024

Spišské mestá

Organizátor: Vladimír Olejník, Michal Marták

Konanie: 22. – 26. apríla 2024

Program: Podtatranské múzeum v Poprade, Kostol sv. Egídia, Spišská Sobota, Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej vo Veľkej Lomnici, Kežmarský hrad, Bazilika sv. Križa v Kežmarku, Evanjelické lýceum; evanjelické kostoly v Kežmarku, Strážky (kaštieľ a renesančná zvonica, Piaristický kláštor a Kostol sv. Stanislava v Podolínci, Hrad v Starej Lubovni + skanzen, Farský kostol v Starej Lubovni, Červený kláštor, Bazilika sv. Jakuba v Levoči, Dom Majstra Pavla + Starý minoritský kláštor, Spišská Kapitula (Katedrála sv. Martina + Spišské diecézne múzeum + audiencia u diecézneho biskupa

Spišský hrad, Žehra – Kostol Ducha Svätého, Markušovský kaštieľ + Múzeum hudobných nástrojov – Letohrádok Dardanely

2025

Banské mestá stredného Slovenska

Organizátor: Miroslav Huška, Michal Marták a Annamária Adamčíková

Konanie: 5. – 9. mája 2025

Program: Zvolen (zámok, mesto), Banská Bystrica (sprevádzanie, múzeum SNP), Slovenská Lupča (hrad), Banská Štiavnica (sprevádzanie, Kammerhof, štôlna Bartolomej), Nová Baňa, Hronský Svätý Beňadik (kláštor) a Bojnice (hrad).

Záver

Na koniec je namieste krátko načrtnúť perspektívu ďalšieho rozvoja katedry. Hlavnou výzvou na nadchádzajúcu dekádu je personálna otázka. Totiž, v čase budúceho jubilea bude drvivá väčšina súčasných kolegov v tzv. „preddôchodkovom“ veku. Bude potrebné personálne posilniť katedru principiálne o mladších kolegov, čo implicitne vyžaduje zvýšenie počtu pracovníkov. Ďalšou výzvou pre katedru je časopis *Kultúrne dejiny*. Redaktorská práca by sa mala profesionalizovať a oddeliť od pedagogickej práce. Agendy okolo vedenia časopisu je veľké množstvo a časopis si iste zaslúži väčšiu pozornosť Katolíckej univerzity, najmä preto, že patrí medzi dva prestížne univerzitné časopisy evidované v databáze Scopus. Katedra vie zabezpečiť odbornú garanciu, ale administratívu by mali prevziať redaktori a editori, ktorí by nemali byť zaťažovaní inými povinnosťami. Veľkou výzvou je aj zvýšenie počtu najmä magisterských študentov, ktorých je poslednú dobu pomerne málo. Bakalárskych študentov má katedra relatívny dostatok, no vo vyšších stupňoch štúdia je situácia zložitejšia, a to sa týka aj doktorandského štúdia. Výzvou pre nasledujúce obdobie, najmä v súvislosti s novým vysokoškolským zákonom č. 300/2025 Z. z., je aj zmena pri záverečných prácach, kde nový zákon umožnil namiesto písomnej práce absolvovať odbornú stáž, pričom na katedrách histórie ešte stále nepanuje zhoda v interpretácii tejto možnosti. Je potrebné naďalej skvalitňovať aj vedecké výstupy tvorivej činnosti, a to nielen publikačne, ale aj konferenčne a organizačne.

Naša katedra histórie je výborným miestom na vedeckú a pedagogickú prácu pre kolegov a na štúdium pre študentov, preto verím, že sa bude neustále rozvíjať a naši absolventi budú ďalej šíriť dobré meno Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

Kultúrne dejiny, 2016, supplementum.

NEMEŠ, Jaroslav (ed.) *Dvaťsať rokov Katedry histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku*. Ružomberok : VERBUM – vydavateľstvo KU, 2016. 146 s.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2016.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2017.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2018.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2019.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2020.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2021.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2022.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2023.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2024.

Výročná správa Katedry histórie FF KU v Ružomberku za rok 2025.